

Editorial

Refugiats d'ahir i d'avui

El 28 de juny passat va fer cent anys del magnicidi de l'hereu de l'imperi austro-hongarès i la seva esposa a Sarajevo. L'atemptat va ser la guspira que va fer esclatar la Primera Guerra Mundial (1914-1918) amb un balanç de 65 milions de soldats allistats, 20 milions de morts i 21 milions de ferits. Només una vintena d'anys després, Europa es tornaria a tacar de sang amb la Segona Gran Guerra (1939-1945). Hom calcula que, entre les dues conteses, a Europa es van desplaçar uns 45 milions de persones.

Però avui l'Europa rica ja ha oblidat l'època en què ella mateixa va ser refugiada. El 20 de juny passat es va commemorar el Dia Mundial del Refugiats i l'Alt Comissionat de l'ONU competent (ACNUR) va donar a Ginebra la xifra esfereïdora de 51,2 milions de refugiats i desplaçats al món durant l'any 2013. Els refugiats són persones que emigren dels seus països a causa dels conflictes i les persecucions. Des del principi del drama sirí, 96.000 refugiats d'aquell país s'han instal·lat als països industrialitzats. Entre l'1 de gener i el 16 de juny, 57.000 refugiats i emigrants han travessat la Mediterrània en direcció als països del nord. Aquests dies els mitjans de comunicació s'han fet ressò dels centenars de persones que han intentat entrar a Melilla en salts massius i desesperats de la triple tanca fronterera que separa Espanya del Marroc i d'altres centenars que han navegat des del nord de l'Àfrica cap a Malta i Itàlia amb embarcacions precàries. Dins d'aquest any, 200

persones que intentaven arribar a Europa ja han perdut la vida en aigües de la Mediterrània.

Amb tot, avui els principals receptors de desplaçats ja no són estats europeus sinó el Pakistan, l'Iran o el Líban, un país martiritzat que només té 4,5 milions d'habitants i que acull un milió de refugiats. D'altra banda cada dia una mitjana de 500 menors del Salvador intenten creuar la frontera Mèxic-Estats Units a la recerca del «somni americà». I els tràgics exemples es podrien multiplicar.

L'Església també és present en aquest camp. El Servei Jesuïta a Refugiats ofereix un ampli ventall de servei a més de 700.000 refugiats i d'altres persones desplaçades per la força arreu del món. El papa Francesc, durant el seu pelegrinatge a Terra Santa va declarar que veia en els refugiats «el rostre de Crist» i amb motiu del Dia Mundial del Refugiats va dir: «Milions de famílies refugiades de tants països, de tota fe religiosa viuen en la seva història dramàtica i ferides que difícilment podran ser guarides (...) fem-nos veïns seus, compartim les seves pors i la seva incertesa pel futur i alleugerim-los concretament les sofrències.» I va afegir que Jesús fou també un refugiats: «Va haver d'escapar per salvar la seva vida i se'n va anar a Egipte amb Josep i Maria.» En aquest número de *Catalunya Cristiana* oferim alguns testimonis colpidors de persones que s'han vist forçades a deixar la seva terra. Les seves històries de vida ens fan trontollar les seguretats.

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona

Solidaris i fidels en l'amor

Solidaris i fidels en l'amor. Sí, la solució per a qualsevol crisi, l'aportació cristiana vàlida per a tot temps. Es pot ser solidari, però en què? A més, on aportar solidesa? Quan es parla de liquiditat i s'aplica fins i tot a les relacions humanes, què ens està passant? Com oferir els avantatges, l'atractiu d'un amor sòlid, que sigui contagiós i propositiu, per superar els problemes que planteja la moderna societat anomenada «líquida»? És cert, resulta difícil descriure les seqüeles del tsunami individualista que ens envesteix per tots costats. Tanmateix, la solidaritat en l'amor vol ser aquella proposta que és acollida com un do i, al mateix temps, com la possibilitat de refer junts moltes coses. És opció personal i xarxa, aspectes fonamentals per desemmascar les ofertes enganyoses de felicitat que prometen poder adquirir-ho tot a canvi de vendre's a viure enganxat al propi jo i amb dependència total d'ell. A un amor solidari li correspon un amor fidel. Per això, l'amor autèntic demana proximitat cordial, atenció directa a l'altre, gastar-se a favor seu fins a donar la vida. La proposta de Jesús, que no és teoria sinó actuació verificable i verificada, és aquesta: «Ningú no té un amor més gran que el qui dona la vida pels seus amics» (Jn 15,13). És des d'aquesta perspectiva que és bo endinsar-se en l'Evangeli i descobrir la crida específica de Jesús que, a través nostre, vol arribar al cor de cada persona amb qui ens trobem i tractem cada dia. Hi ha molts aspectes de la vida que no tenen explicació si no és des de l'amor, i no un amor qualsevol, purament humà o d'amistat que espera ser correspost, sinó des de l'entrega total que fa que l'altre sigui primer que jo i que la preferència per aproximar-m'hi i ajudar-lo vagi més enllà dels propis i fins i tot legítims interessos. Si l'amor és relació, cal que sigui sòlid i faci també sòlida tota relació humana. Només des d'ell entenc la solidaritat, terme que ens resulta tan suggeridor i familiar.

L'efemèride de la setmana

Dia 10 de juliol del 1913: neix a Santa Coloma de Farners Salvador Espriu, poeta.

*CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Guillem Farré, CASTELLÓ; Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Mercedes De La Torre, ROMA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Carles del Aguila, Pilarín Bayés, Rosa M. Boixareu, Carme Borbonès, Agustí Codinach, Carlos Dorado, Juanjo Fernández, Joaquim Ferrer, Anna Figueras, Joan Guiteras, Dani Majà, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Glòria Monés, Joan Pallarès-Personat, Joan Piñol, Armand Puig, Quique, Josep Rius-Camps, Peio Sánchez, Lluís Serra, Valentí Serra, Mercè Solé, Sebastià Taltavull, Bàrbara

Virgili, P-J Ynaraja.

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat

www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP

International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 130 €

Gibraltar i Portugal: 130,01 €

Resta d'Europa: 208,01 €

Amèrica i Àfrica: 243,11 €

Àsia i Oceania: 317,21 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Èxode sense esperança cap a Europa

La major catàstrofe migratòria de la història contrasta amb la insolidaritat d'una Europa preocupada sobretot per blindar fronteres

Samuel Gutiérrez

Gairebé 50 milions de persones viuen avui desplaçades forçosament al món. Més de 15 com a refugiades i prop de 30 dins de les fronteres dels seus països. Gairebé un milió de persones estan a l'espera que es resolgui la seva petició d'asil i 3,3 milions viuen com a apàtrides. Són xifres del 2013 facilitades per ACNUR. Xifres molt preocupants, que s'incrementen inexorablement any rere any, però alhora són molt més que xifres fredes. Darrere de cadascuna hi ha una història marcada sovint per la persecució, la guerra o la violació de drets humans.

Síria, l'Afganistan, Nigèria, Mali o el Pakistan són alguns dels països de procedència de les més de 435.000 persones que el 2013 van intentar regularitzar la seva situació en països de la Unió Europea. No obstant això, malgrat l'increment de sol·licituds de protecció internacional, «ni Europa ni Espanya responen adequadament a l'èxode de les persones refugiades». És la denúncia que llança la Comissió Espanyola d'Ajuda al Refugiat (CEAR) amb motiu del Dia Mundial del Refugiat, que va tenir lloc el 20 de juny passat. «Demandar protecció internacional a Espanya continua sent una cursa s'obstacles —afegeixen des de la CEAR—. Aconseguir-la és una odisea que exigeix anys d'espera mentre s'emprèn un procés d'integració social i laboral cada cop amb menys recursos públics, cada any amb més precarietat.» Ho saben bé Shahzada i Nasreen, un jove matrimoni pakistanès refugiat a Espanya des de mitjans del 2012. «La nostra família està amenaçada pel fet de ser cristiana —afirmen—. Els radicals islàmics ens han cremat casa nostra diverses vegades i tenim una germana i un cunyat que han estat perseguits i condemnats a mort acusats d'un fals delictes de blasfèmia.»

Amenaçats de mort al Pakistan, on han deixat un fill de 5 anys, van aconseguir arribar fa dos anys a l'aeroport del Prat. Allí mateix van demanar el dret d'asil. Acol·lits a Barcelona per la Creu Roja i assessorats per la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat, van iniciar, aleshores, la seva particular odisea fins a aconseguir fa pocs mesos l'estatus de refugiats. Un lleu somriure

La guerra a Síria està provocant un èxode massiu de població civil.

es marca ara a les seves cares. Saben que s'ha produït un petit miracle. Per això aixequen la mirada al cel i donen gràcies a Déu per les seves benediccions.

Impermeabilització de les fronteres

Encara que la seva situació dista molt d'estar estabilitzada, la història de Shahzada i Nasreen és un oasi enmig del desert. No en va formar part del grup selecte i molt reduït de persones a les quals els ha estat concedida a Espanya alguna mena de protecció internacional. Segons les dades de l'Oficina espanyola d'Asil i Refugi, el 2013 van ser només 535, mentre que a 1.835 se'ls va denegar l'asil. I això que les sol·licituds van augmentar en més d'un 70% respecte del 2012. Aquestes xifres contrasten amb les d'altres països a Europa, com Alemanya, on més de 10.000 persones van rebre l'any passat l'estatus de refugiats; 9.000, a

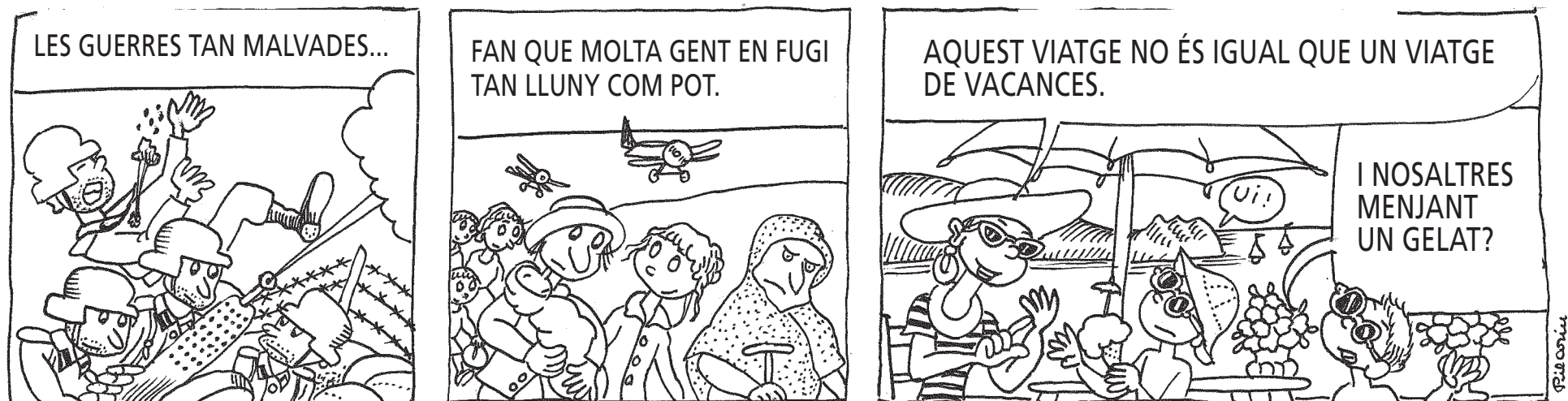
«Ni Europa ni Espanya responen adequadament a l'èxode de les persones refugiades», adverteixen des de la CEAR

França, i 7.500, al Regne Unit. Espanya també és a la cua en el nombre de sol·licitants de protecció internacional a la Unió Europea, amb només l'1% de les sol·licituds (4.500 persones).

«Aquestes dades gairebé no necessiten explicació. Posen en relleu l'escàs compromís de l'Estat espanyol amb la

protecció de les persones refugiades», ha declarat Estel·la Pareja, directora de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR). També ha denunciat la intensificació de les mesures de control fronterer que dificulten l'accés a les persones refugiades al procediment de protecció internacional: «L'alarmant augment de les morts al Mediterrani, especialment a les costes italianes, i els dramàtics successos que van tenir lloc el 6 de febrer passat a la platja de Tarajal a Ceuta, posen de manifest la inexistència de vies segures per a les persones refugiades.» En els darrers tres anys, més de 2.000 persones han perdut la vida a la fossa comuna en què s'ha convertit el mar Mediterrani.

«En lloc d'analitzar les causes profundes d'aquests fluxos migratoris —reivindiquen des de la CCAR— la Unió Europea ha optat des de fa anys per emmurallar les fronteres per impedir-ne l'arribada i també per aconseguir que els països d'origen i de

trànsit assumeixin el paper de gendarmes, mancats d'escrúpols des del punt de vista dels drets humans.»

El fracàs de les polítiques europees d'immigració és evident. Ha estat denunciat en més d'una ocasió pel mateix papa Francesc, que fins i tot ha arribat a parlar de la «vergonya» de Lampedusa. Amb motiu de la Jornada Mundial del Refugiat, Francesc va demanar «proximitat» envers les persones que fugen dels seus països, «compartint les seves pors i la seva incertesa sobre el futur i alleujant concretament el seu patiment». Coincidint amb el rès de l'Àngelus a la plaça de Sant Pere, el Papa va recordar que «Jesús va ser un refugiat, va haver de fugir per salvar la vida amb sant Josep i la Mare de Déu». També va agrair la tasca de totes les persones i institucions que «treballen amb generositat per assegurar als refugiats hospitalitat i dignitat, i els donen motius d'esperança».

El conflicte siria

Molt sensible a la situació dels refugiats, al cor del Papa hi ha des de fa mesos la comunitat siriana, amb 9 milions de desplaçats. El conflicte al Pròxim Orient ha disparat les xifres d'aquest últim any de desplaçats al món. El 2013 els sirians van encapçalat les sol·licituds d'asil a la Unió Europea amb més de 50.000. A Espanya, però, només es van produir 725 sol·licituds, de les quals poc més de 300 van ser aprovades.

La Comunitat de Sant'Egidio acompanya des de fa gairebé un any a Barcelona una vintena de famílies sirianes que van arribar a Espanya fugint del conflicte fratricida que està dessagnant el país. La majoria tenen por i no volen sortir als mitjans. David Coromina, responsable del centre d'acollida de la Comunitat de Sant'Egidio a Barcelona, assegura que estan desorientats i que els costa sortir al carrer. Les famílies amb les quals mantenen relació són musulmanes i provenen de la ciutat d'Homs. Van arribar a Espanya per diverses vies, com a turistes des del Líban o fins i tot a través de la frontera de Ceuta i Melilla. En la majoria de casos són atesos per la Creu Roja i la CCAR, que també els assessora en la qüestió jurídica. Viuen al barri del Raval i acudeixen periòdicament als cursos d'idiomes i activitats de la Comunitat de Sant'Egidio. «S'ha generat una amistat —afirma Coromina— i això és per a nosaltres el més important. A més de l'ajuda material que els podem oferir, creiem que l'essencial és oferir-los una relació personal.» La confiança generada entre ells ha donat ja peu a autèntiques confessions: «A Síria, han estat testimonis de coses terribles, de morts de familiars i amics. Si han fugit del seu país és pensant sobretot en els seus fills, en un futur millor per a ells...»

La Comunitat de Sant'Egidio compta amb una llarga trajectòria de diàleg per la pau. Les seves famoses trobades internacionals en són cada any un bon

Milers de refugiats han perdut la vida en els darrers anys al Mediterrani

«Una vegada i una altra els grups de la societat civil estan a l'avantguarda dels esforços per crear espais on els refugiats reconstrueixin les seves vides amb dignitat», recorda el SJR

exemple. En contacte amb aquestes famílies sirianes, els membres de la comunitat els intenten també donar motius per a l'esperança: «Aprecien molt tota la tasca que fem a favor de la pau. Els en volem fer partícips. Donar-los esperança. Tot passa pel diàleg i el perdó.»

A més de les persones que fugen dels conflictes armats a Síria, Mali i l'Afganistan, o de la persecució de minories al Pakistan i l'Iraq, ha crescut també molt en els últims anys el nombre de refugiats per motiu d'orientació sexual, concretament els membres de col·lectius LGTB, sobretot a l'Àfrica i des de fa poc també a Rússia.

Des de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat recorden que hi ha 38 països a l'Àfrica on l'homosexualitat està encara criminalitzada. Els membres d'aquest col·lectiu pateixen discriminacions greus i en no pas poques ocasions fins i tot està en joc la seva vida. És el cas, per exemple, de George Freeman, de Sierra Leone. Amb 27 anys tot just, després de ser rebutjat per la família i fer pública la seva

homosexualitat, va haver de fugir de Sierra Leone i demanar asil a Espanya. Assegura que aquí també ha patit discriminació i ha hagut d'emprendre la seva particular odissea: Madrid, Las Palmas... i des de fa uns mesos a Barcelona, on ha rebut l'assessorament i suport de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR).

El 13 de juny passat li va ser concedit l'estatus de refugiat. Això implica adquirir un seguit de drets entre els quals destaquen, entre d'altres, l'accés al sistema sanitari i educatiu, i el permís de residència i de treball. «El seu és un cas excepcional», adverteixen des de la CCAR, «aquests processos solen ser molt més lents i no sempre arriben a bon port. A més, la majoria de peticions d'asil en llocs fronterers són directament denegades».

Solidaritat de la població civil

Mentre els estats, especialment a Europa, es preocupen per blindar cada cop més les seves fronteres, des del Servei Jesuïta a Refugiats (SJR) intenten també veure el blat enmig del jull. «Una vegada i una altra —afirma l'ONG jesuïta en un comunicat fet públic amb motiu del Dia Mundial del Refugiat— els grups de la societat civil estan a l'avantguarda dels esforços per crear espais on els refugiats reconstrueixin les seves vides amb dignitat, aprenguin, treballin i contribueixin en les seves noves comunitats.» I afegeixen: «Aquestes mateixes comunitats, que sovint viuen en la pobresa, necessiten ajuda per oferir protecció, serveis bàsics i, el més important, brindar la seva amistat a les poblacions refugiades.»

El director internacional del SJR, Peter Balleis, ha tret a col·lació un testimoni que hauria de servir d'exemple per a tot el món: «Enmig del conflicte que devasta Síria, i que ha desplaçat més de nou milions de

persones, desenes de milers de sirians de tots els orígens religiosos, ètnics i socials han promogut incansablement l'harmonia, arribant a forjar una cultura d'encontre i diàleg.» Malgrat els evidents signes d'esperança que van sorgint aquí i allí, el SJR adverteix que les comunitats d'acollida tenen una capacitat limitada: «Els governs també han d'actuar.» «La resposta de la comunitat internacional, en general, ha estat insuficient. Les comunitats desplaçades que viuen en zones de conflicte no tenen accés a aliments, habitatges ni serveis d'educació per als seus fills. La seguretat per a aquestes comunitats és, en el millor dels casos, precària; però és pitjor per a les dones i les nenes que sovint són objecte de violència sexual.»

El SJR parla sense embuts de «fracs», sobretot a Europa. «Els països industrialitzats no únicament no han aconseguit brindar ajuda humanitària, sinó que han accelerat l'ús d'expulsiions i detencions arbitràries per desanimar l'arribada de sol·licitant d'asil.» I afegeixen: «Malgrat els perills, els migrants forçosos procedents d'Eritrea, Somàlia i altres parts de l'Àfrica subsahariana no tenen cap altra opció que la de creuar el mar Mediterrani. Milers d'immigrants i refugiats han perdut la vida mirant de trobar un lloc segur on viure.» I fins avui els líders europeus no han pres cap mesura en comú per facilitar un accés segur al continent. El P. Balleis denuncia que «la seguretat fronterera preval sobre la protecció de les persones», amb l'agreujant que «aquestes polítiques s'estan replicant arreu del món». «Les comunitats d'acollida que creen espais per als refugiats i promouen el respecte mutu mereixen suport —acaba assenyalant el responsable de SJR—. Com hem vist al Líban i França, la solidaritat obre les portes a altres possibilitats, com l'accés a drets i serveis. En lloc de buscar solucions a curt termini, els governs farien bé de seguir aquests exemples de solidaritat.»